

DZIEŃ KRAJOBRAZU 2025

SYMBIOZA Przyroda i Miasto w jednym krajobrazie!

DATA: 17 października 2025 roku

ORGANIZATORZY:

- Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM (WNGiG)
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ) i Katedra Akustyki, UAM
- Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego (WBPP)
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego (ZPKWW)

PROGRAM RAMOWY:

Godzina

9.00-11.30	AKTYWNE ZAJĘCIA EDUKACYJNE
9.00-11.30	1. Spacer przyrodniczy „Łęgi Potoku Różanego” Prowadzący: Artur Golis, ZPKWW Miejsce: Użytek ekologiczny „Łęgi Potoku Różanego”, przystanek autobusowy „Boranta” - linia autobusowa nr 146 Grupy: 20-30 osobowe Liczba grup: 2 grupy po 45 minut
10.00-11.30	2. Krajobraz dźwiękowy – eksperymenty naukowe w kabinie bezekowej oraz studiu nagrań Prowadzący: Marcin Nowak, RDOŚ; Pracownicy Katedry Akustyki UAM Miejsce: Audytorium im. prof. S. Szczeniowskiego, Wydział Fizyki i Astronomii UAM, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 2 Grupy: 10-15 osobowe Liczba grup: 3 grupy po 45 minut
12.00-15.00	PANEL WYKŁADOWY Miejsce: Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, ul. B. Krygowskiego 10
12.00-12.30	1. Wprowadzenie do tematyki Dnia Krajobrazu 2025 Prowadzący: Sylwia Bródka, Zakład Ekologii Krajobrazu WNGiG
12.30-13.00	2. Jak czytać krajobraz? O znakach szczególnych w krajobrazie Prowadzący: Jarosław Kamiński i Agnieszka Podgórska, WBPP
13.00-13.30	3. Ptaki szponiaste w przestrzeni miast Prowadzący: Alicja Biłoszevska, ZPKWW Gość specjalny: JAŚKA - SAMICA PUSTUŁKI
13.30-14.00	4. Gatunki inwazyjne, czyli obcy w krajobrazie miasta Prowadzący: Kamil Kwiatkowski, ZPKWW
14.00-14.30	5. Krajobraz dźwiękowy miasta (soundscape) i sposoby jego poprawy - obiektywny pomiar hałasu, a subiektywna jego ocena Prowadzący: Marcin Nowak, RDOŚ; Jakub Dumanowski, Wydział Fizyki i Astronomii
14.30-15.00	6. Podsumowanie/Dyskusja Prowadzący: Sylwia Bródka, Zakład Ekologii Krajobrazu WNGiG

SZCZEGÓŁOWA INFORMACJA O ZAPLANOWANYCH WYDARZENIACH

AKTYWNE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

- **Spacer przyrodniczy „Łęgi Potoku Rózanego”**

Prowadzący: Artur Golis

Miejsce: Użytek ekologiczny „Łęgi Potoku Rózanego”,

Godzina: 9.00-11.30

W ramach spaceru uczestnicy zapoznają się z walorami przyrodniczymi, a po części z historią jednego z ciekawszych poznańskich użytków ekologicznych, jakim są „Łęgi Potoku Rózanego”. To doskonała okazja, by zapoznać się z ciekawymi gatunkami roślin i tworzonymi przez nie zbiorowiskami. Z pewnością nie zabraknie również obserwacji faunistycznych. W myśl tegorocznego hasła poszukiwać będziemy zjawisk i procesów, które wpisują się w zakres obopólnych korzyści (symbiozy) przyrody i miasta. Z góry uprzedzamy, że nie będzie to łatwa wyprawa, gdyż krajobrazu doliny rzeki nie da się poznać spacerując utartymi ścieżkami. Dlatego przygotujcie się na mikro-ekspedycję, ekscytującą mikro-wyprawę w głąb fascynującego świata na wyciągnięcie ręki.

Orientacyjna długość trasy – 2 km. Zbiórka przy przystanku autobusowym „Boranta” - linia autobusowa nr 146

Uwaga: podwyższony poziom trudności terenowej. Należy zadbać o właściwe obuwie i odzież oraz repelenty. Sugerowany minimalny wiek uczestników – 5 lat. Brak możliwości przejazdu wózkiem.

- **Krajobraz dźwiękowy – eksperymenty naukowe w kabinie bezechowej oraz studiu nagrań**

Prowadzący: Pracownicy Katedry Akustyki UAM, Marcin Nowak RDOŚ Poznań

Miejsce: Audytorium im. prof. S. Szczeniowskiego, Wydział Fizyki i Astronomii UAM,
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 2

Godzina: 10.00-11.30

W ramach zaplanowanego zwiedzania Katedry Akustyki UAM uczestnicy zapoznają się z pomieszczeniami wykorzystywanymi nie tylko do prac naukowych jak kabina bezechowa, czy też studio nagrań. Kabina bezechowa zwana również komorą bezechową jest miejscem, w którym jak sama nazwa wskazuje nie występuje echo. W pomieszczeniu tym jakkolwiek dźwięk nie odbija się od żadnej powierzchni ścian sufitu czy też podłogi. Mamy tam do czynienia jedynie z tzw. falą akustyczną bezpośrednią, przy braku fal odbitych. W kabinie bezechowej wykonuje się zarówno pomiary głośników, urządzeń pro-audio jak również można badać poziom hałasu generowany przez urządzenia AGD, np. odkurzacz, pralka, lodówka. W pomieszczeniu tym mogą być prowadzone pomiary akustyczne na modelach w skali oraz gromadzony może być materiał wykorzystywany w różnego typu eksperymentach psychoakustycznych np. ocena głośności, dokuczliwości dźwięków. Studio nagrań to niezwykle ważne miejsce dla muzyków, producentów muzycznych i innych profesjonalistów zajmujących się produkcją dźwięku. Jest to przestrzeń,

która umożliwia twórcom swobodne i precyzyjne tworzenie, nagrywanie oraz obróbkę dźwięków. Katedra Akustyki UAM posiada dwa studia nagrań. Oba wyposażone są w oprogramowanie do obróbki dźwięku, takie jak: *Reaper*, *Sound Forge*, *Cubase*, *Adobe Audition*, które pozwalają na edycję, miksowanie i mastering nagrań (<https://ia.web.amu.edu.pl/prezentacje-pracowni>).

PANEL WYKŁADOWY

Miejsce: Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, ul. B. Krygowskiego 10, Poznań

- **Wprowadzenie do tematyki Dnia Krajobrazu 2025**

Prowadząca: Sylwia Bródka, Zakład Ekologii Krajobrazu WNGiG

Godzina: 12.00-12.30

- **Jak czytać krajobraz? O znakach szczególnych w krajobrazie**

Prowadzący: Jarosław Kamiński i Agnieszka Podgórska, WBPP

Godzina: 12.30-13.00

Krajobraz to obszar postrzegany przez ludzi, który tworzą zarówno elementy przyrodnicze, takie jak rzeźba terenu, obszary wodne, flora i fauna, jak i obiekty powstałe w wyniku działalności człowieka. Analiza krajobrazu pozwala nam odczytać zapis procesów naturalnych oraz wielowiekowej działalności człowieka, widocznej w obecnym kształcie przestrzeni. Kluczowym zagadnieniem jest umiejętność świadomego „czytania” krajobrazu, polegająca na identyfikacji jego charakterystycznych cech, elementów wartościowych, ale też niekorzystnych. Pozwala to docenić wartość przestrzeni, w której żyjemy, kształtować wrażliwość estetyczną i poczucie ładu przestrzennego. W wystąpieniu omówione zostaną podstawowe zagadnienia dotyczące komponentów krajobrazu, z uwzględnieniem walorów estetyczno-widokowych oraz możliwości ich postrzegania i rozumienia.

- **Ptaki szponiaste w przestrzeni miast**

Prowadząca: Alicja Biłoszewska, ZPKWW,

Gość specjalny: JAŚKA - SAMICA PUSTUŁKI

Godzina: 13.00-13.30

Podczas prelekcji odkryjemy fascynujący świat skrzydlatych drapieżników w miejskim krajobrazie. Alicja Biłoszewska – sokołniczka oraz autorka ornitologicznych książek dla dzieci – opowie o niezwyklej adaptacji pustułki, która na stałe zadomowiła się na poznańskich osiedlach, a także o innych gatunkach, dla których miasto stało się bezpiecznym schronieniem. Podzieli się również ciekawostkami o codziennej pracy z ptakiem łowczym – jak wygląda budowanie relacji z takim podopiecznym oraz odpowie na nurtujące pytania związane z opieką nad dzikim zwierzętami. Gościem specjalnym spotkania będzie oswojona pustułka o imieniu Jaśka.

• Gatunki inwazyjne, czyli obcy w krajobrazie miasta

Prowadzący: Kamil Kwiatkowski, ZPKWW

Godzina: 13.00-14.00

Prezentacja wprowadza słuchaczy w tematykę inwazyjnych gatunków obcych (IGO) w kontekście planowania urbanistycznego. Podczas prelekcji wyjaśnione zostaną kluczowe pojęcia związane z IGO:

- nie każdy gatunek obcy stanowi zagrożenie, przykłady gatunków, wyjaśnienie kluczowych pojęć;
- nasadzenia miejskie jako wektory rozprzestrzeniania IGO oraz ryzyka, jakie niesie to za sobą dla rodzimej bioróżnorodności;
- specyficzne warunki panujące w miastach – zanieczyszczenie, zasolenie, susza, które stanowią wyzwanie dla roślin;
- gatunki rodzime w kontrze do obcych – dobór gatunków do odpowiedniego miejsca;
- przykłady nasadzeń w mieście Poznań – zalecane gatunki a rzeczywistość.

• Krajobraz dźwiękowy miasta (soundscape) i sposoby jego poprawy - obiektywny pomiar hałasu, a subiektywna jego ocena

Prowadzący: Marcin Nowak, RDOŚ

Godzina: 14.00-14.30

Krajobraz dźwiękowy (*ang. soundscape*) to wypadkowa wszystkich otaczających nas w danym środowisku dźwięków, tworząca jego charakterystyczne brzmienie. Krajobraz dźwiękowy odnosi się zarówno do dźwięków naturalnych (np. dźwięk ptaków), jak i cywilizacyjnych (np. hałas miejski). Można dokonywać poprawy krajobrazu dźwiękowego poprzez realizację środków redukcji hałasu np. zastosowanie cichych nawierzchni drogowych, zielonych torowisk tramwajowych (zasadniczo korzystnie wpływających na krajobraz miast), czy też montaż ekranów akustyczny (niestety w wielu przypadkach niekorzystnie wpływających na krajobraz).

Wartości liczbowe profesjonalnych wskaźników (np. skuteczność ekranu w decybelach) nigdy nie przemawiają do wyobraźni słuchacza tak, jak kryjące się za nimi dźwięki, w chwili gdy na własne uszy można usłyszeć, jak faktycznie zmniejszy się hałas w wyniku ich zastosowania.

Podczas wykładu przedstawione zostanie m.in., w jaki sposób wykorzystana rejestracja krajobrazu dźwiękowego (*soundscape*) w odniesieniu do hałasu komunikacyjnego i jego realistyczne odtwarzanie w warunkach laboratoryjnych (auralizacja) mogą być wykorzystane do oceny skuteczności środków redukujących hałas w postaci ekranów akustycznych.

• Podsumowanie/Dyskusja

Prowadząca: Sylwia Bródka, Zakład Ekologii Krajobrazu WNGiG

Godzina: 14.30-15.00

INFORMACJA O ORGANIZATORACH:

Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych (WNGiG) jest jednostką organizacyjną Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która kształci studentów na wielu kierunkach stacjonarnych (dziennych) oraz niestacjonarnych (zaocznych). Wydział może się poszczycić najbogatszą w Polsce ofertą zajęć dydaktycznych z zakresu nauk o Ziemi, proponuje również szeroki wachlarz przedmiotów nauczanych w językach obcych. W nowoczesnych budynkach Collegium Geographicum oraz Collegium Geologicum, usytuowanych na Kampusie Morasko, studenci korzystają z pracowni komputerowych i laboratoriów, cyfrowego archiwum kartograficznego oraz biblioteki. Wydział dysponuje kilkoma stacjami terenowymi, w tym polską placówką badawczą na Spitsbergenie – Stacją Polarną UAM „Petuniabukta”. Wydział wchodzi w skład szkoły dziedzinowej o nazwie Szkoła Nauk Przyrodniczych. Przy WNGiG funkcjonuje rada naukowa dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ) jest instytucją, która odpowiada za realizację polityki ochrony środowiska w zakresie: zarządzania ochroną przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000, kontroli procesu inwestycyjnego w zakresie wydawania tzw. zgód środowiskowych na terenie województwa wielkopolskiego. RDOŚ w Poznaniu realizuje także zadania dotyczące zapobiegania i naprawy szkód w środowisku oraz odpowiada za zarządzanie informacją o środowisku. Misją Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu jest sprawne, skuteczne, transparentne i etyczne wykonywanie zadań publicznych w zakresie ochrony środowiska i dziedzictwa przyrodniczego województwa wielkopolskiego. Misja ta jest realizowana w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Celami jakie wyznacza sobie Regionalna Dyrekcja przy wykonywaniu swoich zadań są profesjonalizm, rzetelność, bezstronność, budowanie wizerunku nowoczesnej, otwartej i przejrzystej administracji świadczącej usługi z zakresu ochrony środowiska na najwyższym poziomie merytorycznym, przy wykorzystaniu instrumentów ciągłego doskonalenia się i budowania zaangażowania zespołu.

Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu (WBPP) jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną, nad którą nadzór sprawuje Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Biuro swym zakresem działania obejmuje obszar województwa wielkopolskiego, na którym realizuje zadania samorządu województwa i jego organów, określone przepisami prawa, w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz rozwoju regionalnego. Podstawowym zadaniem Biura jest opracowanie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego. Stałym elementem pracy Biura jest m.in.: udział w opracowaniu Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, przeprowadzanie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, prowadzenie monitoringu stanu zagospodarowania przestrzennego w województwie

oraz przygotowywanie stanowisk dotyczących wniosków, opinii i uzgodnień projektów dokumentów z zakresu planowania przestrzennego.

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego (ZPKWW) z siedzibą w Poznaniu zarządza wszystkimi 14 parkami krajobrazowymi w Wielkopolsce. Jego misją jest ochrona przyrody i lokalnego krajobrazu, z wartościami krajoznawczymi, kulturowymi i historycznymi. Podejmowane działania mają również na celu inspirowanie odbiorców do odkrywania bogactwa natury i tworzenia więzi pomiędzy człowiekiem, a przyrodą, wraz z naszą odpowiedzialnością za najcenniejsze zasoby. Pracownicy zajmują się m.in. analizą krajobrazu, odtwarzaniem siedlisk, walką z gatunkami inwazyjnymi, tworzeniem zadrzewień, reintrodukcją zagrożonych gatunków, a także organizowaniem wydarzeń edukacyjnych. To specjaliści i pasjonaci, którzy wierzą, że kształtowanie świadomości ekologicznej zaczyna się od dzieciństwa i wymaga umiejętności dzielenia się zachwytem nad naturą. Kadra ZPKWW nie boi się podejmować nieszablonowych działań, kreując nowatorskie metody w obszarach edukacji pozaformalnej i ochrony przyrody. Dzięki ich pracy parki krajobrazowe stają się nie tylko obszarami chronionymi, ale także przestrzenią spotkań, inspiracji i wspólnego odkrywania dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego.